

Aan: Spiegelgroep Proces herindeling Scherpenzeel
Van: Fractie Lokaal Belang gemeente Barneveld
CC: Provinciale Staten, gemeenteraad Barneveld

Barneveld, 15 december 2020

Geachte Spiegelgroep, geachte heren, Van Beek, Franssen, Schalk, De Vries,

Op maandag 16 november jl. hebben wij als afvaardiging van de gemeenteraad van de gemeente Barneveld met u een gesprek gehad over het proces van de herindeling van Scherpenzeel. Dit is door GS in gang gezet door het besluit om een Artikel 8 wet AHRI-procedure te starten. U heeft ons de gelegenheid gegeven onze zienswijze op dit proces met u te delen.

Een van de vragen was of wij vonden dat het proces echt open, transparant en zorgvuldig was. Namens mijn partij Lokaal Belang heb ik daarop geantwoord dat wij grote zorgen hebben over dit proces wat in onze ogen grote hiaten kent. Zeker als het gaat om de gedragingen van GS. Wij zijn als partij van oordeel dat GS zich niet werkelijk en volledig open, transparant en zorgvuldig heeft gedragen; al zeggen ze zelf van wel. GS begeeft zich in onze ogen daarom op zeer glad ijs. U vroeg toen of ik mijn antwoord wilde toelichten. Dat heb ik gedaan, met daarbij ook de opmerking dat ik niet verwachtte dat u op alle voorbeelden zat te wachten.

U heeft, net als vele anderen, intussen kennis kunnen nemen van de memo van Prof. mr. D. J. Elzinga en Mr. dr. Jan R. Lunsing, 'Open Overleg in de gemeente Scherpenzeel?' en het rapport Frissen van Prof. dr. P. Frissen, dr. M. Schulz en H. den Uijl MA. In onze ogen geven dit memo en rapport zeer duidelijk weer hoe er door GS is gehandeld. Wij onderschrijven deze stukken dan ook zeer. Vooral hoofdstuk 3 en 4 van het rapport Frissen geven dit nauwgezet weer. Mocht u nog niet in de gelegenheid zijn geweest deze stukken te lezen, dan vragen wij u met klem dit wel te doen. Enkele voorbeelden:

"De ARHI-procedure, die is bedoeld om herindeling vorm te geven, lijkt nu te worden gebruikt om een doorbraak te forceren in scenarioplanning. Dat de provincie de ARHI-procedure start op eigen gezag is een impliciete uitspraak over de koers van de gemeente, de gewenste zelfstandigheid en de voorwaarden voor deze zelfstandigheid. Die impliciete uitspraak kan door ons niet anders worden geïnterpreteerd dan als negatief over alle genoemde onderwerpen."

"Het begrip 'bestuurskracht' speelt ook in deze casus een intrigerende rol. Het wordt te pas en te onpas gebruikt en het lijkt een vanzelfsprekende inhoud te representeren. Bovendien is het begrip gehuld in de dracht van objectiviteit en neutraliteit. De provincie is echter geen neutrale externe instantie die andere bestuursorganen beoordeelt en hun spelstijl kan veroordelen: de provincie is zelf speler in het politieke spel. En de provincie speelt het spel hard. Dat is een hardheid die in de beschaafde gedaante van redelijkheid is gehuld. De schijnbaar rationele opstelling van de provincie leidt regelmatig tot selffulfilling prophecies: Scherpenzeel moet ook herindeling onderzoeken om te kijken of dat betere bestuurskracht oplevert, en dat Scherpenzeel dat niet wil doen, is een bewijs van gebrek aan bestuurskracht."

Wij willen ons niet inhoudelijk bemoeien met de politiek in Scherpenzeel, dat is onze zaak niet. Maar wij, als gemeente Barneveld, zijn door GS onderdeel gemaakt van een proces waarin wij ~~een~~ nadrukkelijk een rol krijgen toebedeeld. Het is dan onze plicht en opdracht, vinden wij, om er ook wat van te vinden. Uit respect naar de inwoners van beide gemeenten, maar ook in het belang van de beide gemeenten. Nogmaals willen wij benadrukken dat wij niet voor- of tegen een herindeling met de gemeente Scherpenzeel zijn. Wij vinden beide opties prima. Voor ons is er dus geen 'politiek gewin' bij deze ene of andere opties. Maar voor ons zijn de absolute voorwaarden voor een herindeling, dat er draagvlak onder de inwoners is en dat het hele proces zorgvuldig, transparant en bestuurlijk integer tot stand gekomen is. En wij zijn dus van mening dat dit vanuit de kant van GS niet het geval is. Zij veinzen in diverse vergaderingen hoe alles 'echt zorgvuldig en goed gaat', maar dat is in onze ogen absoluut niet het geval. Wij noemen hierbij, naast de bijgevoegde lijst, 2 recente voorbeelden: het participatietraject en het Kieskompas. Overigens heeft het college van de gemeente Barneveld meerdere malen laten noteren alleen herindeling te willen als er 'stevig draagvlak' zou zijn. Dat ontbreekt dus.

Aangezien wij van mening zijn dat er niet echt een stabilisatie dan wel verbetering zichtbaar is in de handelwijze van GS, vinden wij dat wij u moeten aanschrijven en sturen wij u alsnog een lijstje met enkele voorbeelden alsmede enkele bijlagen met onze inzet op dit dossier toe. Wij vragen u dringend deze informatie tot u te nemen alsmede ook diverse berichtgevingen van de laatste weken, bijvoorbeeld in de beide kranten (Barneveldse Krant, Scherpenzeelse Krant).

Wij vragen u dit omdat als GS het besluit tot herindeling gaat nemen, waar het onvermijdelijk naar uit ziet, onze gemeente direct onder preventief toezicht komt te staan en er weer een half jaar extra onzekerheid voor onze gemeente (en de gemeente Scherpenzeel) volgt Zoals wij al schreven; GS begeeft zich met haar onzorgvuldige proces - en vooringenomenheid- op zeer glad ijs. Verder uitstel is schadelijk. En als PS, de Tweede Kamer, de Eerste Kamer en de minister het voorstel uiteindelijk afwijst, wat niet ondenkbeeldig is, krijgen we dus te maken met dit ongewenste uitstel. Terwijl op voorhand al gesteld kan worden dat het proces onvoldoende zorgvuldig is. Bespaar beide gemeenten dus dit uitstel.

Tot slot vragen wij u om in overweging te nemen GS te adviseren het proces per direct stop te zetten door te besluiten geen 'Herindelingsontwerp (HO)' vast te stellen. Die bevoegdheid hebben zij namelijk. Het behoort wellicht niet tot uw takenpakket, maar gezien de ernst van de situatie doen wij toch een beroep op u. Overigens heeft Lokaal Belang een dergelijk verzoek al op 10 september jl. aan de CvdK gedaan. Wij zien het rapport van de commissie-Frissen als een bevestiging van onze zienswijze op het proces en ons verzoek van destijds.

De beide gemeenten hebben rust, ruimte en (zelf)reflectie nodig. Beide gemeenten kunnen zich in dat geval nog anderhalf jaar bezinnen op de eigen situatie en inzet plegen in het belang van de inwoners; keuzes die zij in het belang van de eigen gemeente achten. De verkiezingen in maart 2022 zijn een goede graadmeter van wat de kiezers uiteindelijk vinden van het gevoerde beleid en de gemaakte keuzes. De bestuurders in de nieuwe bestuursperiode hebben vervolgens 4 jaar de tijd om zich, eventueel in gelijkwaardig overleg met GS, te bezinnen op de toekomst van beide gemeenten en op welke wijze dat vorm zou moeten krijgen.

Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid tot een gesprek, mocht u dat op prijs stellen.

Hoogachtend,

Namens de fractie van Lokaal Belang
Mw. MHJ Pluimers-Foeken

Bijlage 1 bij brief LB 15-12-2020

Enkele voorbeelden van de houding van GS die wij onzorgvuldig en vooringenomen vinden.

Niet elk voorbeeld is het meest in het oog springend, maar de gebeurtenissen en documentatie op/om **4 juni** achten wij zeer relevant. Wij verzoeken u dringend kennis te nemen van onderstaande voorbeelden.

- Ingrijpen CdK in keuzeopties Scherpenzeel (van 4 naar 2)
Brief CvdK aan Scherpenzeel en Barneveld juli 2019, zie ook rapport raadsadviseur Scherpenzeel.
- Brief GS 20 november 2019:
Kritiek op Eindrapport Stuurgroep, nog voordat de raadsvergadering in Scherpenzeel daar was.
- Persbericht GS 10 december 2020:
Na de raadsvergadering waarin een nieuw college aantrad direct een persbericht waarin werd geëist dat het college binnen een maand met een volledig plan kwam om zelfstandigheid te bewijzen.
Niet realistisch, niet haalbaar, waardoor het college op voorhand al zou 'mislukken' in het voldoen aan deze 'eis' wat weer een 'bewijs' voor het gebrek aan bestuurskracht zou zijn.
- Verslag GS januari 2020:
GS laat in januari duidelijk blijken een herindeling te willen. Op papier schrijven ze dat Scherpenzeel tot en met de besluitvorming van de Kadernota in de raad (9 juli) de tijd krijgt, maar dat is in werkelijkheid dus niet zo.
<https://www.barneveldsekrant.nl/lokaal/politiek/316681/provincie-gelderland-blundert-met-informatie-over-scherpenzeel-679191>
- Uitlating GS in media:
<https://www.omroepgelderland.nl/nieuws/2436930/Provincie-stuurt-aan-op-herindeling-Scherpenzeel-We-winden-er-geen-doekjes-om>
- Verslag Monitoringsoverleg GS-Scherpenzeel 9 april en 15 mei 2020
Ineens verzoek van GS om nogmaals vergelijking te maken tussen zelfstandig en herindelen (april 2020) terwijl keuze raad Scherpenzeel al was gemaakt. Zo kort van tevoren de spelregels veranderen waarvan je weet dat dit niet realistisch is, is niet oke. Zie ook PB 10 december 2019.
- Brief GS '7 mei brief' aan de Minister:
De brief van GS aan de Minister met het besluit om een Ahri-procedure te starten, dateerde van 7 mei. GS had Scherpenzeel tot en met de vaststelling van de Kadernota de tijd gegeven om te bewijzen zelfstandig te kunnen blijven. De Kadernota werd echter pas 3 weken later, op **26 mei** door het college vastgesteld (door de raad op 9 juli). Overigens dateerde de brief van GS aan Scherpenzeel met dezelfde inhoud, 25 mei 2020.
<https://www.scherpenzeelsekrant.nl/lokaal/politiek/346168/pijnlijke-brief-706901>
- Uitlatingen gemeenteraad Barneveld 4 juni
De ongenuanceerde uitlatingen van CdK en gedeputeerde Markink in raad Barneveld op 4 juni.
In diverse stukken bleek dat GS hoe dan ook de 'regie' zou gaan nemen; wat de raad in Scherpenzeel ook zou besluiten over de Kadernota. LB heeft GS bevestigd op het woord 'regie', waarvan in diverse stukken van GS blijkt dat dit betekent: het starten van een artikel 8 wet Ahri procedure wat herindeling als doel heeft.
Daarnaast zou Scherpenzeel tot en met de besluitvorming in de raad over de Kadernota (9 juli) de tijd krijgen. Echter, GS heeft gemeend zich al op 4 juni over de Kadernota uit te spreken en vervolgens op 14 juli nog eens. Daarmee heeft GS actief gestuurd in het proces van het college en de raad zelf. Diverse brieven van GS onderschrijven dat.
- Statenbrief GS 4 juni 2020
"Vanwege dit standpunt zetten we een aantal acties in gang om een open overleg te starten, dat erop

gericht is tot een samenvoeging van Scherpenzeel met Barneveld”

-Brief aan Minister 7 mei (!) 2020

“Indien de gemeenteraad op 9 juli instemt met de Kadernota zoals door het College van B&W is aangeboden, kunnen wij geen vertrouwen meer hebben dat een duurzame bestuurskrachtig gemeentebestuur in Scherpenzeel onder regie van het gemeentebestuur kan worden bereikt. Daarom hebben wij het voornemen om -indien de gemeenteraad het standpunt van B&W overneemt op 9 juli a.s. – een artikel 8 procedure Wet Arhi te starten, gericht op onderzoek en ontwikkeling van een goede onderbouwing van een optimaal draagvlak voor een fusie van Scherpenzeel en Barneveld per 1-1-2023.”

- Brief aan college van B&W Scherpenzeel 25 mei (!) 2020

“We zullen dan ook- indien de gemeenteraad deze kadernota overneemt op 9 juli a.s. – een artikel 8 procedure Wet Arhi starten. Het open overleg is erop gericht te komen tot een samenvoeging van Scherpenzeel met Barneveld.”

> Al met al geen open houding, maar vooringenomen!

- Het dictum van het besluit van GS op 14 juli 2020 om een art. 8 wet arhi procedure te starten:

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Gezien de vaststelling van de Kadernota 2021-2024 door de gemeenteraad van Scherpenzeel op 9 juli 2020;

Gelet op artikel 8, lid 1 van de Wet algemene regels herindeling;

Besluiten

1. De wens uit te spreken tot wijziging van de gemeentelijke indeling van de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel;
2. Burgemeester en wethouders van de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel in de gelegenheid te stellen met hen overleg te voeren als bedoeld in artikel 8, eerste lid van de Wet algemene regels herindeling over deze wens tot wijziging van de gemeentelijke indeling;
3. De betrokken gemeentebesturen en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervan op de hoogte te stellen.

- Houding GS met niet-ontvankelijk verklaren van bezwaren Scherpenzeel en vermeende onrechtmatigheid van het proces.

Het is merkwaardig dat een zichzelf respecterend GS niet zelf de behoefte voelt zich inhoudelijk, juridisch te laten toetsen in dit gevoelige proces.

<https://www.scherpenzeelsekrant.nl/lokaal/maatschappelijk/353465/provincie-geen-bezwaar-mogelijk-tegen-herindelingsbesluit-scherpe>

- Interview in BK met Markink 31 oktober 2020

<https://www.barneveldsekrant.nl/premium/lokaal/politiek/373011/-dit-fusietraject-verloopt-cht-open-en-transparant-/6EjKJRKCcOxibBFwVI - M61Dx pEZsf dJdp1UTCnRqiuuPIPsI9jq8kc1StHmAISEwJZuA7tnN8aQ31yZJHaICAWLR6sVW56JdB1izva DPI3EBIMcnOTDaqsYTq4H>

- Participatietraject en ontbreken draagvlakanalyse i.c.m. Kieskompas

Naast het feit dat GS in bijlage 1 van het Plan van Aanpak van 25 september 2020 aangeeft dat draagvlak in kaart wordt gebracht tijdens de fase van het overleg, dat door de minimale opkomst tijdens de gesprekken helemaal niet op een objectieve wijze kan, zijn er meerdere publicaties en brieven verschenen, ook van inwoners, die zich uiten over de merkwaardige vragen in het Kieskompas. Dit Kieskompas zou bedoeld zijn om “de verkregen kwalitatieve informatie kwantitatief te valideren” en ook om draagvlak in kaart te brengen. Tenminste, dat is wat GS zei op vragen van LB over wanneer draagvlak nou een plek kreeg. Het Kieskompas heeft meer weg van een psycho-analyse waarbij de antwoorden op alle mogelijke manieren te gebruiken/ in te zetten zijn. In de PS vergadering van 9 december jl. werd door GS aangegeven zich niet inhoudelijk met de vragen te hebben bemoeid. In de beantwoording van schriftelijke vragen aan LB (15-12-2020, vraag 4e-1) wordt echter aangegeven dat GS de vragen gezamenlijk met het Kieskompas te hebben opgesteld. Hoe dan ook is GS

verantwoordelijk voor dit ondeugdelijke Kieskompas welke ook geen objectief, gevalideerd, betrouwbaar draagvlak in kaart brengt, terwijl dit wel is toegezegd.

- Uitlatingen gemeenteraad Barneveld 17 november 2020
De ongenueanceerde uitlatingen van gedeputeerde Markink. Naast dat de heer Markink zich stigmatiserend en dus ongepast, over de gemeente Scherpenzeel heeft uitgelaten, wordt op wezenlijk vragen geen antwoord gegeven. Dat ging o.a. over gebrek aan draagvlak In Scherpenzeel dat genegeerd wordt, discutabele bestuurlijke integriteit (inhuur van advocaat door GS welke tevens lid is van de eerste Kamer; dus een rol in het vervolgproces). In hoeverre is dit nu transparant, open en zorgvuldig?
- Uitlatingen PS vergadering 9 december 2020
GS geeft geen openheid van zaken over de werkelijke gang van zaken richting verontruste Statenleden.